

Statusrapportering for Sluttutbetaling

Mål for prosjektet.

Utvikle Lillehammer og Gudbrandsdalen til en attraktiv og ledende bo- og fritidsregion med utgangspunkt i by og fjell og de muligheter som ligger i moderne bosetting

Kommunene i byregionen skal utgjøre et aktivt nettverk av innovative kommuner

Etter anmodning fra Departementet (brev av 19. oktober 2016) har Lillehammerregionen konkretisert målene slik det framgikk av rapportering pr. 15. februar 2017. Dette innebærer at Lillehammerregionen satte seg som mål at følgende skal være nådd og iverksatt innen avslutningen av Byregionprogrammets fase to:

1. Kartlagt handlingsrom og gjeldende praksis når det gjelder prioriterte områder innen forvaltning og tjenester i forbindelse med moderne bosetting / hytteeiere i alle tolv kommuner
2. På bakgrunn av kartleggingen ha utarbeidet felles retningslinjer på områder som framstår som hensiktsmessig. Det tas sikte på politisk behandling i den enkelte kommune, evtnt også fylkeskommune og fylkesmann. Iverksetting innen fristen for sluttrapportering (september 2018)
3. Retningslinjer/praksis som eventuelt forutsetter endringer mht politisk organisering, klargjøres for behandling ved etablering av politisk organisering i neste kommunestyreperiode
4. Gjennomført eksempelstudier i tre representative destinasjoner, avholde møter med aktuelle samfunnsaktører for oppfølging og videre arbeid, utarbeide rapporter og gjøre resultatene fra arbeidet kjent og tilgjengelig for hele regionen og øvrige regioner i Byregionprogrammet
5. Planlagt og gjennomført Byregionprogrammet innovasjonsskole/innovasjonskurs i regi av Høgskolen i Innlandet med deltagelse fra alle tolv kommuner, fylkeskommunen og fylkesmannen

6. Etablert og igangsatt et permanent innovasjonsnettverk med fast representasjon/deltagelse fra alle tolv kommuner i samarbeidet - evnt også med andre/øvrige parter i samarbeidet
7. Ha etablert Gudbrandsdalstinget som fast samarbeidsarena for alle tolv kommuner – evnt med andre/øvrige parter i samarbeidet

Tallene i parentes under referer til målene over.

Hva som er gjennomført av større arbeid.

Delprosjekt Handlingsrom og tradisjon/kultur planlegging, forvaltning og tjenester: Det er gjennomført en kartlegging/spørreundersøkelse i alle kommunene, og alle har svart. Svarene er oppsummert i et eget notat som også inneholder et kunnskapsgrunnlag samt oppsummering av innspill fra tidligere møter med alle kommunene og fylkeskommunen. (1)

Delprosjekt Innovasjon og verdiskaping med utgangspunkt i moderne bosetting: Fullført eksempelstudier i tre kommuner/destinasjoner, gjennomført møter med ulike samfunnsaktører i alle tre regionene i Gudbrandsdalen, utgitt egen rapport om resultater, strategier og tiltak (ØF-rapport 02/2017 Fritidsboliger og lokal verdiskaping, Tiltak og strategier).

<https://www.ostforsk.no/publikasjoner/fritidsboliger-lokal-verdiskaping-tiltak-strategier/>

(4)

Delprosjekt Nettverk av innovative kommune: Gjennomført egen innovasjonsskole for 30 deltagere, med representasjon fra alle tolv kommunene, fylkeskommunen og fylkesmannen. Seks innleverte prosjekt-/eksamensoppgaver har alle programrelevante tema innenfor fritidsbolig/moderne bosetting. (5,6)

Delprosjekt Etablering av Gudbrandsdalsting: Gjennomført Gudbrandsdalsmøter både i 2016 og 2017 med ca 80 deltagere på hver samling, dvs representasjon fra hele prosjektorganisasjonen. Gjennom innledninger (med både interne og eksterne ressurser), gruppearbeid og øvrige prosesser har det vært jobbet med prosjektets deltemaer, og en har kommet fram til hvilke områder det skal satses på i kjølvannet av programmet. Møtet i oktober 2017 ga også klarsignal for etablering av Gudbrandsdalstinget. 12 ordførere og fylkesordførere skrev under på Viljeserklæring om samarbeid. (7)

Prosjektet har egen nettside <https://byregionlg.wordpress.com/om-byregionprogrammet/>, og det er blant annet utgitt kvartalsvise Nyhetsbrev i hele prosjektperioden. Nettsiden blir konvertert til ny for Gudbrandsdalstinget 1. november 2018, og Gudbrandsdalstinget er etablert som eget domene.

Gjennomførte tiltak og forventede resultater ved prosjektslutt. Beskriv også hvordan resultatene måles.

Alle 12 kommunene og fylkeskommunen har behandlet et felles saksframlegg som omhandler mye av resultatene fra samarbeidet i Byregionprogrammet, samt videre arbeid etter programslutt. "Fra Byregionprogram til Gudbrandsdalspraksis" forplikter partene til videre samarbeid under hovedoverskriftene medvirkning/demokrati, tjenestetilbud, planlegging og åpne dører. I første omgang skal tre tiltak prioriteres: Etablering av egne råd for deltidsinnbyggere (opprettet senest i forbindelse med konstituering av nye kommunestyre), samarbeid om planstrategi (igangsettes på

kommende Gudbrandsdalsting) og kommunikasjonsplattform/innovativ innbyggerdialog (arbeidstittel "Smart Mountains", søknad til Innovasjon Norge om støtte ble avslått). (2,3,6)

Gudbrandsdalstinget er etablert som et politisk samarbeidsorgan for 12 kommuner og fylkeskommunen. Fylkesmannen med tale- og forslagsrett. Gudbrandsdalstinget hadde sitt første møte 11. april på Dale-Gudbrands gard på Hundorp. Rapport/protokoll vedlegges. Neste møte i Gudbrandsdalstinget er 1.-2. november på Lillehammer. Det er opprettet et eget arbeidsutvalg for Gudbrandsdalstinget. Mandat med mer detaljerte retningslinjer skal til behandling på Gudbrandsdalstinget 1.-2. november. Regionkontorene i Nord-Gudbrandsdal, Midt-Gudbrandsdal og Lillehammerregionen, vil i fellesskap ivareta sekretariatsfunksjonen for Gudbrandsdalstinget. Koordineringen går på omgang mellom regionkontorene. (7)

FOU-samarbeidet mellom kommunene/fylkeskommunen og Østlandsforskning og Høgskolen i Innlandet/Lillehammer, har vært svært viktig for hele prosjektet og prosjektgjennomføringen. Det er inngått en intensjonsavtale om videre formelt samarbeid mellom Gudbrandsdalstinget og Høgskolen i Innlandet og Østlandsforskning (virksomhetsoverdragelse pr. 1.1.2019). Det tas sikte på at Gudbrandsdalstinget behandler samarbeidsavtalen på kommende møte.

Det ble sendt søknader til Regionalt forskningsfond og Forskningsrådet om tilskudd til videre arbeid i kjølvannet av programmet. Begge søknadene er avslått.

Antatte effekter på regionens vekst og vekstevne på lengre sikt, for eksempel på befolkning, sysselsetting/arbeidsplasser, verdiskaping fram mot 2023.

Prosjektet har økt kunnskapen og bevisstheten om moderne bosetting, inkludert at regionen er attraktiv i dag og har betydelig potensial fremover knyttet til moderne bosetting. Dette i motsetning til de negative fremtidsutsiktene for såkalte «faste» bosatte. Det er gjensidig nyttig og riktig å viske ut skillet mellom ulike typer bosetting, og å inkludere alle, også de deltidsbosatte, som ressurser i utviklingsarbeid og å utvikle tilbud (service, aktiviteter, opplevelser, kultur mv.) for alle innbygger-grupper. En slik utviklingstenkning vil også være gunstig for verdiskaping og sysselsettingen i reiselivs- og kulturnæringene i regionen. Konkrete tiltak innen for eksempel friluftsliv, kultur og mat styrker regionens attraktivitet både for bosetting og som reisemål.

Prosjektet vil bidra til å øke regionens attraktivitet som fritidsboligregion gjennom å stimulere til økt bruk av eksisterende hytter og til nybygg og oppgraderinger. Dette er viktig for den lokale økonomien blant annet innen bygg og anlegg, og for å opprettholde og utvikle lokalt handels- og servicetilbud. Prosjektet har fått fram flere sentrale momenter som er nødvendige for å styrke den lokale økonomiens andel av verdiskapingen knyttet til fritidsboliger.

Deltakerne i prosjektet har blitt mer oppmerksomme på fordeler og ulemper (inntekter og kostnader) knyttet til en stor andel deltidsinnbyggere, og har fått et godt grunnlag og iverksatt praksiser når det gjelder tjenesteyting (offentlig og privat), forvaltning, planlegging, demokrati og samskaping. På sikt kan dette gi høyere kvalitet og større effektivitet i bruk av ressurser innenfor disse områdene.

En vurdering av nytten av å delta i Byregionprogrammet

Deltagelse i Byregionprogrammet, både fase en og to, har vært svært nyttig for regionen, men også for nasjonen ved å bidra til å avdekke og belyse viktige utfordringer vedrørende nasjonalt lov- og regelverk. Vi vil særlig trekke fram følgende:

Samfunnsanalysen i fase en ble gjennomført i et nært samarbeid og med gode prosesser som involverte hele prosjektorganisasjonen. Den har vært svært nyttig for arbeidet, og benyttes fortsatt i planlegging og øvrig samfunnsutviklingsarbeid i kommunene.

Byregionprogrammet ga mulighet til å sette "moderne bosetting" på dagsorden, dvs en samfunnsutvikling som allerede i dag preger regionen og i økende grad kommer til å by på muligheter og utfordringer, på en helt annen og mere strukturert måte enn det hadde vært mulig uten deltagelse i programmet.

Etableringen av Gudbrandsdalstinget representerer en viktig milepæl for hele regionen. Sånn sett er det en historisk begivenhet når partene i Byregionprogrammet ble enige om å etablere en permanent organisasjon, en politisk møteplass som skal samarbeide om samfunnsutvikling på tvers av kommune- og regiongrenser.

Byregionprogrammet har avdekket et behov for å se nærmere på deltidsinnbyggernes rettigheter og plikter når det gjelder kommunale og andre offentlige tjenester, og muligheter til å delta i lokale og regionale plan-, utviklings- og beslutningsprosesser. Dels kan det være behov for lov- og regelverksendringer, dels kan det primært dreie seg om å endre gjeldende praksis.

Et siste poeng er at arbeidet med moderne bosetting må tilfredstille kravene til bærekraftighet slik dette bl.a. er slått fast i plan- og bygningsloven. Viktige stikkord her er transport, energibruk og naturforvaltning.

Planlegging og gjennomføring av Lillehammerregionens prosjekt "By og fjell - moderne bosetting som grunnlag for utvikling og verdiskaping" er et svært godt eksempel på FOU-samarbeid i praksis. I hele perioden har samarbeidet med Østlandsforskning og Høgskolen i Lillehammer (nå Høgskolen i Innlandet) vært forbilledlig.